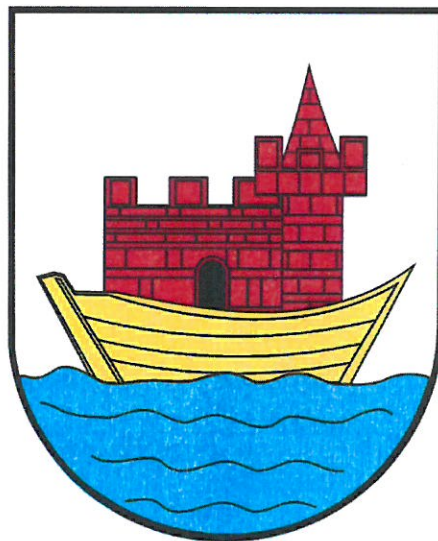

Załącznik
do Uchwały Nr XVIII/91/15
Rady Miejskiej w Sępólnie
z dnia 30 grudnia 2015r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
MIASTA I GMINY SĘPOLNIE
NA 2016 ROK**

I. Wstęp

1. Istota alkoholizmu jako problemu społecznego

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu a w konsekwencji z uzależnienia alkoholowego są jednymi z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Mają one ogromny wpływ na bezpieczeństwo społeczne, stan zdrowia ludzi pijących jak też relacje z rodziną i środowiskiem. Niemal codziennie media podają informacje o liczbie ofiar wypadków spowodowanych przez pijanych kierowców. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest picie alkoholu i spożywanie środków psychoaktywnych przez ludzi młodych. Alkohol, podobnie jak inne środki psychoaktywne uzależnia bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy status społeczny osoby pijącej. Uzależnienie prowadzi do degradacji życia psychicznego, duchowego i moralnego, prowadzi do stopniowej utraty wolności człowieka, utraty pracy i braku odpowiedzialności za osobę swoją i najbliższych członków rodziny. Osoba uzależniona nie potrafi racjonalnie myśleć, nie chce dostrzec problemu. Dopiero wyniszczenie organizmu i utrata zdrowia fizycznego w wielu przypadkach staje się jedynym motywem skłaniającym do zaprzestania spożywania alkoholu i podjęcia leczenia. Rodzina zazwyczaj stara się ukrywać problem, radzić sobie z nim po swojemu, podporządkowywać całe swoje życie osobie uzależnionej, co w konsekwencji prowadzi do jej współuzależnienia. W rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym bardzo często dochodzi do przemocy domowej, kiedy to najbardziej cierpią dzieci, żyjące w stanie chronicznego napięcia i stresu oraz braku poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego. Z roku na rok z powodu alkoholizmu i przemocy domowej rozpada się coraz więcej małżeństw. Wszystko to staje się przyczyną zaburzeń emocjonalnych i psychicznych u dzieci, prowadzących bardzo często do niepowodzeń szkolnych, a następnie powielania postaw rodzicielskich w młodości i dorosłym życiu. Dzieje się tak głównie z powodu braku pozytywnych wzorców w domach rodzinnych. Coraz częściej z mediów docierają do nas zatrważające wiadomości o kobietach pijących w okresie ciąży lub pijanych matkach rodzących dzieci, których krew zawiera jakieś dawki alkoholu, o matkach porzucających swoje nowonarodzone dzieci, itp. Szacuje się, iż rocznie w Polsce rodzi się 1,7% dzieci z zaburzeniami spowodowanymi piciem alkoholu przez matki w czasie ciąży. W związku z tym bardzo ważna jest zarówno profilaktyka jak i udzielanie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, ale przede wszystkim dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych. Celem działań podejmowanych przez gminę musi być zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ale w całej populacji, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy.

2. Podstawy prawne i merytoryczne programu

Aby podejmować działania profilaktyczne i pomocowe, ustawodawca zobowiązał gminy do przeznaczania środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu na realizację zadań, określanych corocznie w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami gmin. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów

alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania. Program ma służyć minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, dlatego kierowany jest również do wszystkich rodziców, nauczycieli oraz do sprzedawców napojów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 opracowano na podstawie następujących aktów prawnych oraz innych dokumentów rekomendujących określone zadania do realizacji:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
3. Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2016 roku;
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016 z dnia 25 września 2006 r.

II. Diagnoza sytuacji w Gminie Sępól

Diagnoza ma określić problemy oraz wynikające z nich cele i zadania do zrealizowania w ramach Programu. Program musi dobrze trafić w potrzeby społeczeństwa naszej gminy. Nieodzowne jest posiadanie znajomości problemów i zagrożeń z jednej strony, zaś aspiracji, wartości i potrzeb z drugiej strony. To pozwala optymalnie wykorzystać posiadane środki i możliwości w skonstruowaniu skutecznego programu.

Według danych Urzędu Miejskiego w Sępólnie Pomorskim na terenie Gminy Sępólno Pomorskie mieszkało **6.758** osób (stan na dzień 31 grudnia 2014 roku), w tym **5.460** mieszkańców powyżej 18 roku życia. Łącznie do wszystkich szkół i przedszkoli w gminie uczęszcza 642 uczniów, z czego do Gimnazjum – 148 uczniów, do 4 szkół podstawowych (klasy 0-6) – 438 uczniów, do przedszkola – 25 dzieci oraz innych form wychowania przedszkolnego – 31 dzieci (dane na dzień 30.09.2015 r.)

Uchwałą nr III/21/02 Rady Miasta i Gminy Sępólno Pomorskie z dnia 30 grudnia 2001 r. został ustalony limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Sępólno Pomorskie, na **42 punkty** do spożycia alkoholu poza miejscem sprzedaży (detal) i **8 punktów** do spożycia alkoholu w miejscu sprzedaży (gastronomia). Według stanu na dzień 30 listopada 2015 r. liczba wykorzystanych punktów sprzedaży wynosiła odpowiednio 28 punktów w detalu i 4 punkty w gastronomii.

Na przełomie maja i czerwca 2014 roku przeprowadzono badania zrealizowane przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych „Młodzi i substancje psychoaktywne”, które stanowi ogólnopolskie spojrzenie na problem palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy z perspektywy młodzieży. Badaniem

objęto 42 uczniów klas piątych szkół podstawowych oraz 37 uczniów klas drugich gimnazjum. Wyniki badań ankietowych przedstawiono w oparciu o dane z terenu naszej gminy oraz dokonano zestawień z wynikami ogólnopolskimi, co umożliwiło odniesienie skali zjawiska występującego w naszej gminie do wyników ogólnopolskich.

Głównym celem badania była diagnoza zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych. Oprócz zastanowienia się nad skalą tego problemu pytano także o weryfikację przekonań i wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych. Badając gimnazjalistów skupiono się także na pomiarze natężenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych oraz problemie dostępności tych substancji wśród badanej młodzieży.

Kwestionariusz ankiety wypełniło 31 chłopców i 11 dziewcząt szkół podstawowych. Spośród nich część została odrzucona ze względu na niespełnianie kryteriów weryfikacji. W rezultacie w próbie badawczej dla gminy Sępólno znalazło się 21 chłopców i 7 dziewcząt szkół podstawowych. Wśród gimnazjalistów kwestionariusz ankiety wypełniło 17 chłopców oraz 20 dziewcząt klas II gimnazjum. Spośród nich część została odrzucona ze względu na niespełnianie kryteriów weryfikacji. W rezultacie w próbie badawczej dla gminy Sępólno znalazło się 6 chłopców i 8 dziewcząt gimnazjum.

Wyniki badań wśród uczniów szkół podstawowych przedstawiają się następująco.

Uczniowie wykazali się konkretną i precyzyjną wiedzą na temat znajomości substancji wchodzących w skład dymu tytoniowego. W próbie ogólnopolskiej mniej więcej połowa wskazała na nikotynę. Nasi uczniowie w 61% wybrali właściwą odpowiedź. Uczniowie szkół podstawowych zgodnie twierdzą, że palenie papierosów jest uzależniające (chłopcy- 81%, dziewczęta – 100%) próba ogólnopolska (chł. – 89%, dz. – 90%). Na duże ryzyko związane z nałogowym paleniem papierosów wskazuje 90% chłopców i 100% dziewcząt (pr. Ogólnopolska chł.- 89%. Dz. – 90%), z kolei na duże ryzyko związane z nie nałogowym paleniem papierosów wskazuje 38% chłopców i 43% dziewcząt. Zdecydowana większość badanych jest zdania, że wypalenie jednego papierosa szkodzi tj. 67% chłopców i 71% dziewcząt (w skali ogólnopolskiej jest to nieco ponad połowa chł.-55%, dz.- 53%). Po pierwszego papierosa sięgnęło jedynie 10 % chłopców w wieku 11-12 lat. Pozostali uczniowie przyznali, że nie mieli jeszcze kontaktu z papierosami (w pr. Ogólnopolskiej chł. – 15%, dz. – 6%). 5% chłopców przyznało, że paliło w ciągu ostatnich 30 dni. Co trzeci uczeń nie potrafi ocenić, czy ich rówieśnicy palą papierosy, czy też nie, a 38% chłopców i 29% dziewcząt stwierdza, że spośród ich rówieśników co dziesiąty pali papierosy przynajmniej raz w miesiącu. Zatem opinia o tym, że rówieśnicy palą papierosy jest bardziej powszechna niż samo palenie papierosów przez respondentów. 24% chłopców i 29% dziewcząt uważa, że zakup papierosów nie udałby się osobie w ich wieku. 14% badanych jest przekonanych o pozytywnej próbie zakupu papierosów. 5% chłopców przyznało, że o zakup papierosów prosi dorosłych, a 5% chłopców przyznało, że kupuje papierosy samemu (w skali ogólnopolskiej przyznali, że są częstowani przez kolegów lub podkradają papierosy dorosłym).

Badani uczniowie wykazali się większą wiedzą na temat składu poszczególnych alkoholi w porównaniu z ich rówieśnikami w kraju. 38% chłopców i 57% dziewcząt wskazało, że alkohol, który znajduje się w piwie, winie, czy wódce to ten sam związek chemiczny.

W skali ogólnopolskiej wskaźnik poprawnych odpowiedzi był niższy tj. chł. – 33%, dz.- 29%. Zdecydowana większość badanych 81% (100% dziewcząt i 62% chłopców) podziela opinię, że łatwo uzależnić się od alkoholu (pr. Ogólnopolska chł.-63%, dz.- 70%). 95% badanych wskazuje na duże ryzyko związane z bardzo częstym lub nałogowym spożywaniem alkoholu (pr. Ogólnopolska 86%). Spośród badanych prawie trzy czwarte dziewcząt i niemal połowa chłopców uznaje małą szkodliwość związaną ze sporadycznym, okazjonalnym piciem alkoholu (w skali Polski chł 72%, dz.- 75%). Co siódmy uczeń ma za sobą próby spożywania alkoholu tj. 15% chłopców i 14% dziewcząt (w skali ogólnopolskiej chł. – 33%, dz. 23%). Wiek inicjacji przypada średnio na okres 8-10 lat. Pierwszym alkoholem w większości przypadków było piwo, na drugim miejscu szampan. 5% chłopców i 14% dziewcząt przyznaje, że alkoholem poczęstowali ich rodzice. W przypadku 5% chłopców byli to starsi koledzy, pozostałe 5% chłopców przyznało się do samodzielnego zakupu alkoholu. W opinii 14% chłopców i 29% dziewcząt osobie w ich wieku łatwo jest kupić alkohol, (w skali kraju chł. – 8%, dz. – 4%), chociaż zadowalać może fakt, iż 62% chłopców i 71% dziewcząt nigdy nie próbowało zakupić alkoholu. Badani uczniowie mają świadomość, że okazjonalne picie alkoholu jest szkodliwe dla ich zdrowia tj: 76% chłopców i 71% dziewcząt oraz może prowadzić do uzależnienia. W opinii 12% badanych okazjonalne spożywanie alkoholu przez dorosłych oprócz tego, że może prowadzić do uzależnienia ma efekt uspokajający. Uczniowie wskazywali także na inne skutki związane z zachowaniami ryzykownymi podejmowanymi przez osoby pod wpływem alkoholu. Badani wskazywali kolejno: uczestnictwo w wypadku 78%, ofiara kradzieży 43%, uczestnik bójki 33%, pijany kierowca wypadku 31%, sprawca przestępstwa 21%. Uczniowie postawieni w konkretnej sytuacji (pomoc koledze, koleżance) o pomoc zwróciliby się kolejno: do rodziców 57%, 38 % pedagog, 38% policja, 26% telefon zaufania, 19% nauczyciel, 14% koledzy i koleżanki. Ich koledzy w kraju w pierwszej kolejności wskazywali na osoby w obrębie szkoły tj. pedagog, nauczyciel oraz rodziców.

Wyniki badań wśród gimnazjalistów przedstawiają się następująco.

Wśród badanych niepalenie deklaruje 100% chłopców i 88% dziewcząt. W skali kraju 81% chłopców i 82% dziewcząt twierdzi, że nie paliło papierosów w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie. Uczniowie zapytani o powszechność zjawiska palenia tytoniu wśród ich rówieśników odpowiadają, iż pali większość (38% dziewcząt). 17% chłopców i 25% dziewcząt uważa, że palących papierosy jest od 10- 25%. Można stwierdzić, że opinia uczniów na temat popularności palenia jest powszechniejsza niż samo palenie papierosów przez respondentów. Co czwarta gimnazjalistka i co szósty gimnazjalista twierdzi, że osobie w ich wieku łatwo jest kupić papierosy. W skali ogólnopolskiej jest to wynik wyższy 31% chłopców i 28% dziewcząt). Osoby deklarujące palenie tytoniu twierdzą, że papierosami są częstowani przez kolegów.

66% chłopców i 62% dziewcząt twierdzi, że nigdy nie próbowało alkoholu. 15% badanych podaje, iż pierwszy raz spożywało alkohol w wieku 14 lat. W skali kraju zjawisko spożywania alkoholu wydaje się być zjawiskiem dość powszechnym. Jedynie 37% chłopców i 38% dziewcząt deklaruje całkowitą abstynencję. 29% badanych przyznało, że zostali alkoholem poczęstowani przez kolegów lub koleżanki, 13% przez innych dorosłych. Co szósty gimnazjalista i co czwarta gimnazjalistka przyznają się do sporadycznego

spożywania alkoholu (w skali kraju chl.- 59%, dz.- 57%). Niepokoi fakt, że do częstego picia przyznaje się 13% dziewcząt, co i tak w skali kraju może być wynikiem zadowalającym. Dziewczeta podają, że w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem piły piwo. 83% chłopców i 49% dziewcząt twierdzi, że miałyby problem z zakupem piwa (w skali ogólnopolskiej grupa 57% badanych podaje, że miałyby trudność z zakupem piwa). Nie było uczniów, którzy przyznaliby się do samodzielnego zakupu alkoholu (w skali kraju to 12% chl i 10% dz.). Biorąc pod uwagę opinię młodzieży na temat powszechności zjawiska spożywania alkoholu przez młodzież, to podobnie jak w przypadku uczniów szkół podstawowych większe jest przekonanie o spożywaniu alkoholu w grupie rówieśniczej niż realne spożycie alkoholu. Zjawisko to może być bardzo niebezpieczne, gdyż gimnazjaliści mają nierealne wyobrażenie swojej grupy odniesienia, a dążenie do akceptacji społecznej może motywować ich do sięgania po alkohol.

Niepokoić może deklarowana przez badaną grupę dostępność marihuany. Dla 17% chłopców i 63% dziewcząt zdobycie marihuany byłoby łatwe lub bardzo łatwe. Jeżeli dostępność substancji zakazanej w Polsce jest na terenie naszej gminy taka sama jak dostępność papierosów, to możemy mówić o kształtującym się problemie związanym z dostępnością tego narkotyku. Należy położyć większy nacisk na uświadomienie młodzieży negatywnych skutków związanych z paleniem marihuany. 13% uczniów nie pamięta ile miało lat, gdy po raz pierwszy spróbowało marihuany, we wszystkich przypadkach zostali nią poczęstowani przez kolegów lub koleżanki. Wiedza naszych gimnazjalistów na temat źródeł dostępności jest niższa niż ich rówieśników na tle kraju. Jedna czwarta badanych wskazała, że miejscem gdzie najłatwiej kupić marihuanę jest podwórko, ulica. Pozostali podali, że nie wiedzą gdzie można dokonać takiego zakupu.

W kwestionariuszu ankiety skierowano do gimnazjalistów kilka pytań dotyczących dopalaczy. Z terenu naszej gminy 83% chłopców i 49% dziewcząt podaje, iż zdobycie dopalaczy byłoby niemożliwe bądź bardzo trudne. Pozostali uważają, że nie byłoby to trudne. 100% badanych przyznaje, że nigdy nie miało kontaktu z dopalaczami i nie wie jak najłatwiej można byłoby je kupić.

Autorem opracowania wyników badań jest **dr Błażej Dyczewski** doktor nauk humanistycznych w zakresie socjologii, badacz społeczny i marketingowy. Specjalista w zakresie analizy danych statystycznych za pomocą IBM SPSS Statistics. Autor publikacji naukowych m.in. *Kampanie społeczne w odbiorze współczesnej młodzieży* oraz *Kampanie społeczne jako szansa w przewyżnianiu społecznej de faworyzacji*.

Na przełomie maja i czerwca 2015 roku przeprowadzono ponownie badania zrealizowane przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych „Młodzi i substancje psychoaktywne”, które stanowią ogólnopolskie spojrzenie na problem palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy z perspektywy młodzieży. Badaniem objęto uczniów klas szóstych szkół podstawowych oraz uczniów klas trzecich gimnazjum.

Wyniki badań ankietowych zostaną przedstawione w oparciu o dane z terenu naszej gminy oraz w zestawieniu z wynikami ogólnopolskimi, co umożliwi odniesienie skali zjawiska występującego w naszej gminie do wyników ogólnopolskich. Niestety opracowane

wyniki zostaną przekazane naszej gminie w połowie stycznia 2016 roku, w związku z czym zostaną zawarte w programie na 2017 rok.

1. Dane statystyczne opracowane na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach, MGOPS, GKRPA, Posterunku Policji w Sępopolu, punktu Konsultacyjno-Informacyjnego oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Bartoszycach.

I. Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach (dotyczące mieszkańców Gminy Sępole, opublikowane na stronie internetowej PUP)					
Rok	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni		
			Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
I półrocze 2013	871	448	170	211	578
I półrocze 2014	818	411	139	203	579
I półrocze 2015	737	395	107	203	517

II. Dane Posterunku Policji w Sępopolu		2014 rok		2015 rok	
		Dorośli/ nieletni		Dorośli/ nieletni	
1.	liczba interwencji domowych	103	0	133	0
2.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	14	0	3	0
3.	prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	30	0	21	0
4.	zakłócanie porządku publicznego pod wpływem alkoholu	7	0	9	0
5.	popelnione przestępstwa w związku z alkoholem	18	0	11	0
6.	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty”	18	0	34	0
7.	ilość wszczętych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0
8.	ilość umorzonych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0
9.	liczba czynów popelnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0
10.	liczba podejrzanych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0
11.	ilość postępowań skierowanych do sądu z art. 207 KK	4	0	3	0

III. Dane M-GOPS w Sępopolu		2014 rok		2015 rok	
		Rodzin/ osób		Rodzin/ osób	
1.	liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	142	324	126	264
2.	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty”	41	150	34	111
3.	liczba interwencji pracowników socjalnych w związku z sygnałami o występowaniu przemocy w rodzinie	53	196	38	135
4.	liczba osób korzystających z porad psychologa	151 osób	341 porad	167 osób	317 porad

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu wspierał finansowo osoby, które ponosiły koszty dojazdu na terapię odwykową do Poradni Leczenia Uzależnień „Szansa” w Bartoszczach.

IV. Dane z GKRPA w Sępopolu		Rok 2014	Rok 2015
1.	Liczba wpływających wniosków	59	40
2.	Liczba wysłanych zaproszeń	81	66
3.	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne	30	27
4.	Liczba wystąpień o opinię psychiatryczno-psychologiczną	30	24
5.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	24	22
6.	Postanowienia Sądu o leczeniu stacjonarnym – w szpitalu	12	13
7.	Postanowienia Sądu o leczeniu niestacjonarnym – w poradni	10	7
8.	liczba osób korzystających z porad prawnika	0	165

Dane od psychologa w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Sępopolu:

V. Dane z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Sępopolu (liczba osób oraz udzielonych im porad):		2014 rok		2015 rok	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1.	Osobom z problemem alkoholowym	56	184	26	54
2.	Doroślým członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	30	112	26	37
3.	Osobom doznającym przemocy w rodzinie	24	63	25	46
4.	Osób stosujących przemoc w rodzinie	19	31	6	18

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny (prowadzony przez Panią psycholog w budynku MGOPS w Sępopolu):

W ramach prowadzenia punktu konsultacyjno - informacyjnego realizowane są następujące zadania:

- Rozmowy motywujące i interwencyjne wobec osób uzależnionych bądź sięgających po psychostymulatory w sposób ryzykowny, szkodliwy.
- Poradnictwo dla rodzin i bliskich osób uzależnionych, konsultacje i interwencje uzależnionych, współuzależnionych, sprawców ofiar przemocy w rodzinie.
- Wsparcie psychologiczne, informacyjne, wartościujące i instrumentalne dla osób uzależnionych, współuzależnionych, sprawców i ofiar przemocy w rodzinie.
- Rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy w rodzinie.
- Stała współpraca merytoryczna i informacyjna z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Pomoc informacyjna, terapeutyczna – adekwatna do potrzeb klienta.

Dodatkowo w tym roku Pani psycholog w ramach godzin przeprowadziła dwa warsztaty dla rodziców pn. „Poznaję siebie i swoje dziecko” w ramach tzw. „Szkoły dla rodziców”. Pierwszy warsztat odbył się wiosną w Sępopolu, uczestniczyło 16 rodziców z naszej gminy, drugi jesienią w świetlicy w Dietrichowie, uczestniczyło 14 rodziców z Dietrichowa i okolicznych miejscowości.

Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Bartoszycach dotyczące Gminy Sępopol:

VI. Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej - nadzorem kuratorskim w Gminie Sępopol zostało objętych:		2014 rok	2015 rok
1.	Rodzin	24	23
2.	Osób nieletnich	6	8
3.	Osób dorosłych w związku z uzależnieniem alkoholowym	9	4

III. Stan zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej w Gminie Sępopol

1. Placówki i instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Gminne placówki oświatowe,
- Stowarzyszenie „Salos”,
- Oratorium przy Parafii w Sępopolu,
- Stowarzyszenie Bezrobotnych w Sępopolu,
- LKS „Łyna” Sępopol,

- MGOPS w Sępopolu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- MGOK w Sępopolu,
- Parafie,
- Posterunek Policji w Sępopolu,
- Straż Graniczna,
- Sołectwa.

2. Ilość osób przeszkolonych w ramach środków z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Wojewódzka Konferencja w ramach Kampanii „Biała wstążka” pt. „Czego Jaś się nie nauczy – tego Jan nie będzie umiał” dot. przemocy w rodzinie – uczestniczyło 6 osób (GKRPA i MGOPS);
- Szkolenie przygotowujące grupę nauczycieli z naszej gminy do realizacji szkolnego programu z zakresu profilaktyki uniwersalnej dla uczniów w wieku 10 – 12 lat oraz ich rodziców pn. „Program Domowych Detektywów” – przeszkolono 12 nauczycieli (koszt szkolenia poniesiono z działu na zwalczanie narkomanii).

Ponadto w 2015 roku sfinansowano trzy spotkania profilaktyczno – edukacyjne z Sędzią Anną Marią Wesołowską z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych i szkodliwych pn. „**Jak uniknąć konfliktu z prawem**” – dwa spotkania adresowane do wszystkich uczniów szkół podstawowych i gimnazjum w naszej gminie oraz spotkanie dla dorosłych pn. „**Jak uchronić dziecko przed konfliktem z prawem**” adresowane do rodziców, pedagogów oraz mieszkańców gminy.

IV. Cele, zadania i realizacja działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2016 roku

1. Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska problemów alkoholowych w Gminie Sępopol

2. Cele szczegółowe:

- a) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- b) Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież, poprzez systematyczną i planową realizację programów profilaktycznych dla uczniów i ich rodziców;
- c) Podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów wynikających z nadużywania alkoholu i stosowania przemocy;
- d) Propagowanie zdrowego stylu życia i działań prospołecznych jako alternatywy dla zachowań ryzykownych i szkodliwych;
- e) Ograniczenie rozmiarów naruszeń prawa na lokalnym rynku alkoholowym.

3. Zadania programu i sposób ich realizacji:

1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- a) Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;
- b) Finansowanie badań wykonywanych przez specjalistów w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- c) Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- d) Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywujące osoby z problemem alkoholowym do leczenia odwykowego;
- e) Finansowanie uczestnictwa w szkoleniach, kursach, konferencjach itp. w celu podnoszenia kompetencji osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień a także przemocy w rodzinie;
- f) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- a) Poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie;
- b) Współpraca z MGOPS, pedagogiem szkolnym, lekarzami pierwszego kontaktu, Zespołem Interdyscyplinarnym i Posterunkiem Policji w zakresie udzielania pomocy osobom współuzależnionym i ofiarom przemocy w rodzinie (procedura „Niebieska Karta”);
- c) Motywowanie osób współuzależnionych do podejmowania leczenia terapeutycznego w poradniach odwykowych;
- d) Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez umożliwienie udziału w różnych formach doskonalenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie;
- e) Dofinansowanie działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym spektakli profilaktycznych przygotowanych przez uczniów.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) Wdrażanie w placówkach oświatowych, ośrodkach kultury i stowarzyszeniach nowoczesnych i cyklicznych działań profilaktycznych uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- b) Dofinansowanie autorskich programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- c) Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzicom dzieci spożywających alkohol lub substancje psychoaktywne;
- d) Finansowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla wychowawców i rodziców, mających na celu wzrost ich umiejętności wychowawczych, m.in. w zakresie budowania wokół dziecka systemu kontroli i wsparcia (np.: Szkoła dla Rodziców i Wychowawców);
- e) Propagowanie i dofinansowanie lokalnych kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, w tym współorganizacja festynów rodzinnych;
- f) Propagowanie udziału w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej i rówieśniczej, takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę” itp.;
- g) Dofinansowanie profilaktycznych bądź socjoterapeutycznych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez kluby sportowe, świetlice wiejskie, placówki oświatowe i kulturalne;
- h) Wspieranie i dofinansowanie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu w szczególności działalności świetlic sołeckich i działań długotrwałych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- i) Dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- j) Dofinansowanie organizacji wypoczynku feryjnego w miejscu zamieszkania oraz wyjazdów wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przez parafie, stowarzyszenia, MGOK, kluby sportowe i inne podmioty, w tym obozów lub kolonii profilaktycznych;
- k) Wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu wśród młodzieży szkolnej;
- l) Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie konkursów, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz aktywnego wypoczynku;
- m) Dokonywanie zakupów artykułów spożywczych, materiałów edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w programie, w szczególności do realizacji zajęć profilaktycznych oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy.
- n) Współorganizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, uczących asertywnego sposobu odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym.

4) *Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:*

- a) Współpraca ze szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Sępólno oraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sępólnie w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym dofinansowanie działań;
- b) Współpraca z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sępólnie w celu udzielania wsparcia rodzinom z problemem alkoholowym;
- c) Współpraca z Posterunkiem Policji w Sępólnie w celu zmniejszenia zjawisk przemocy domowej, przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych do wykorzystania w działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży;
- d) Współpraca ze stowarzyszeniami i wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Sępólno, w zakresie realizacji przez nie programów profilaktycznych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- e) Współpraca z kościołami różnych wyznań w zakresie wszelkich ich działań na rzecz trzeźwości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży;
- f) Finansowanie różnych form dokształcania, podejmowanych przez osoby realizujące zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, pracujących na rzecz mieszkańców gminy Sępólno w celu podniesienia ich kompetencji.

5) *Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:*

- a) Wydawanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej.
- b) Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art.18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- c) Interweniowanie w przypadkach naruszenia przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy określonych w art.13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- d) Podejmowanie interwencji w przypadkach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. **GKRPA**, zwana dalej Komisją, jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizuje więc gminną politykę społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, określoną w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych:

- 1) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w następujących czynnościach związanych z realizacją Gminnego Programu:
 - a) za udział w posiedzeniach:
 - przewodniczący i sekretarz komisji – 13% minimalnego wynagrodzenia, członkowie komisji – 9% minimalnego wynagrodzenia,
 - b) za przeprowadzenie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami uzależnionymi bądź członkami ich rodzin – 3% minimalnego wynagrodzenia,
 - c) za kontrolę jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 3% minimalnego wynagrodzenia.

Podstawą wypłaty wynagrodzeń za pracę członków Komisji są listy obecności lub protokoły z posiedzeń lub innych prowadzonych czynności, na których został złożony własnoręczny podpis członka komisji;

Przez „minimalne wynagrodzenie” należy rozumieć wynagrodzenie określone w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.).

- 2) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów wyjazdów służbowych z tytułu uczestnictwa w szkoleniach, wg załączonych do delegacji biletów za przejazd i rachunków za noclegi.
- 3) Członkowie Komisji będący pracownikami etatowymi gminnych jednostek samorządowych za wykonywane czynności w godzinach swojej pracy, nie otrzymują wynagrodzenia.

VI. Źródła i zasady finansowania Programu

1. Na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sępól na rok 2016, przeznacza się środki własne uzyskane z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępól.
2. Realizacja zadań określonych w Programie, odbywa się zgodnie z planem określonym w budżecie gminy na 2016 rok.
3. W budżecie Gminy Sępól na 2016 rok, na realizację zadań wskazanych w Programie, zaplanowano kwotę: **70 000,- zł.**
4. Kwota określona w ust. 3 może ulec zmianie o środki pozostałe i niewydatkowane z roku poprzedniego oraz faktyczne środki finansowe pozyskane w 2016 roku z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Na podstawie art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.
6. Realizatorem programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Sępólnie.

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

Ocena przebiegu realizacji i efektywności Programu odbędzie się na podstawie analizy sprawozdań merytorycznych i finansowych, dokonanej po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wskaźnikami stanowiącymi podstawę dokonania oceny Programu będą w szczególności:

- liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjno - informacyjne,
- liczba osób wobec których zostało przeprowadzone badanie i zostały wydane opinie psychiatryczno-psychologiczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- liczba osób zobowiązanych przez Sąd do leczenia odwykowego,
- liczba dzieci, i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi,
- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba uczestników szkoleń.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
W SĘPOPOLU
Beata Jarzyńska